

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ
ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ 14
ΑΘΗΝΑΙ (136)

Α!
ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΝ
ΔΙΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΕΡΓΑΛΕΙΑ

ΚΑΙ ΚΑΤ' ΕΘΙΜΟΝ ΠΥΡΑΣ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΘΗΝΑΙ 1968
ΕΚ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ
Δευ. 1969/32-1-1970

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

1. Ἐξεταζόμενος τόπος (χωρίον, κωμόπολις).... *Λευκοδέα*
(παιλιότερον ὄνομα: *Δράτσοβα*), Ἐπαρχίας *Φυφιδος*
Νομοῦ *Ξερριῶν*
2. Ὀνοματεπώνυμον τοῦ ἐξετάσαντος καὶ συμπληρώσαντος *Πετρί-
βάνης Βασιλείας*. ἐπάγγελμα *Αιδοσέας*
Ταχυδρομικὴ διεύθυνσις *Λευκοδέα- Ξερριῶν*
Πόσα ἔτη διαμένει εἰς τὸν ἐξεταζόμενον τόπον. *1 ἔτος καὶ ὀλίγον*
3. Ἀπὸ ποῖα πρόσωπα κατεγράφησαν αἱ παρατιθέμεναι πληροφορίες:
α) ὄνομα καὶ ἐπώνυμον *Γεωργίου Σιωσιάνου*

ἡλικία... *65*... γραμματικαὶ γνώσεις... *Ἀπόστολος Αἰμωκε-
μοῦ Ἀποφείου*... τόπος καταγωγῆς *Λευκοδέα*

ΑΚΑΔΗΜΙΑ ΑΘΗΝΩΝ *Γεωργίου Αἰμωκεῖος τοῦ Σιωσιάνου*

Α'. α'. ΤΑ ΓΕΩΡΓΙΚΑ ΚΤΗΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΥ 1920

- 1) Ποῖαι ἀγροτικαὶ περιοχαὶ προωρίζοντο διὰ σποράν καὶ ποῖαι διὰ
βοσκήν ποιμνίων; *Γιὰ σποράν προορίζονταν οἱ
παλωσιεὶ καὶ καὶ κιάματα, ἐνῷ γιὰ βοσκήν οἱ
τόποι εἰς τὰ μπάδια.*
Ὑπῆρχον αὗται χωριστὰ ἢ ἐνηλλάσσοντο κατὰ χρονικὰ διαστή-
ματα; *Γιὰ τὴν σποράν ἐνοχλοῦσαν.*
- 2) Εἰς ποίους ἀνήκον ὡς ἰδιοκτησίαι; α) εἰς φυσικὰ πρόσωπα,
δηλ. εἰς τοὺς χωρικοὺς; β) εἰς γαιοκτήμονας (Ἕλληνας ἢ ξένους, ὡς
π.χ. Τούρκους); γ) εἰς Κοινότητες; δ) εἰς μονὰς κλπ. *Ἦσαν οἱ Τούρκοι
μπένδε καὶ μετὰ τὸ 1910 ἀγοράζονταν ἀπὸ Ἕλληνας καὶ
ὠρισμένα παρέκτειναν καὶ ἐνέχυρα.*
- 3) Ὁ πατὴρ διατηρεῖ τὴν περιουσίαν του συγκεντρωμένην καὶ μετὰ τὸν
γάμον τῶν τέκνων του, διανεμομένης ὑπ' αὐτῶν μετὰ τὸν θάνατόν
του; *Ὁ πατὴρ διατηρεῖ καὶ περιουσίαν συγκεντρω-
μένην καὶ διανέμεται οἱ αὐτοὶ μετὰ τὸ θάνατόν του.*

β'. 1) Οἱ κάτοικοι ἀσχολοῦνται μόνον εἰς τὴν γεωργίαν ἢ μόνον εἰς τὴν κτηνοτροφίαν; ἢ συγχρόνως εἰς ἀμφότερας, δηλ. τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν; ... *ἀσχοιοῦνται μὲν με...*

...τὴν γεωργίαν καὶ τὴν κτηνοτροφίαν...

2) Οἱ τεχνῖται (δηλ. οἱ βιοτέχναι) ἀσχολοῦνται ἐν παρέργῳ καὶ εἰς τὴν γεωργίαν; ... *Ναί*

γ'. 1) Εἰς τὰ μεγάλα κτήματα: τῶν γαιοκτημόνων (τσιφλικούχων), τῶν μοναστηρίων· ποιοὶ εἰργάζοντο εἰς αὐτά; καὶ ὑπὸ ποίους ὄρους· ὡς ἄτομα ἢ μὲ ὁλόκληρον τὴν οἰκογένειάν των; ... *Ἐργάζονται οἱ καὶ τὸν οἶκόν τε καὶ τὴν οἰκογένειάν τε...*
ἢ ὡς ἄτομα καὶ οἱ οἰκονόμοι...

2) Πῶς ἐκαλοῦντο οὗτοι; (κολλῆγοι, σέμπροι, μισακάτορες, σημισακατόροι κλπ.) *Φανταζομαι* ἢ τοῦ ἢ κοινωνικῆ των θέσις; ...
ἢ καὶ ἄλλοι...

3) Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβή των; (εἰς εἶδος ἢ εἰς χρήμα); *Καὶ εἰς χρήματα καὶ εἰς εἶδος*

4) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ ἐργάζοντο; ἐποχικῶς, δηλ. διατὸ θερίσμα, τὸ ἀλώνισμα, τὸν τρυγητὸν ἢ δι' ὅλον τὸν χρόνον; Ἀπὸ ποῦ προήρχοντο οὗτοι; ἦσαν ἄνδρες μόνον ἢ καὶ γυναῖκες; ποίαν ἀμοιβὴν ἐλάμβανον; ἡμερομίσθιον εἰς χρήμα ἢ εἰς εἶδος; ...

Ναί, καὶ εἰς ἐργασίαν καὶ εἰς εἶδος καὶ γυναῖκες μετὰ ἡμερομίσθιον καὶ εἰς χρήματα 2-3 χρόσια καὶ ἡμέρας καὶ οὐ εἶδος.

5) Ἐχρησιμοποιοῦντο καὶ δούλοι (ὑπηρετῶν) ἢ δούλαι; Ἐάν ναί, ἀπὸ ποίους τόπους προήρχοντο; ... *Χρησιμοποιοῦνται καὶ δούλοι καὶ δούλαι πρὸς ἡμᾶς καὶ οἱ ἄλλοι...*

6) α) Οἱ νέοι καὶ αἱ νέαι τρυτὸ τοῦ τοῦ ἐπὶ ἐργασίας; ... *Δουλοῦνται οἱ καὶ οἱ γυναῖκες καὶ οἱ οἰκονόμοι...*

β) Ἐπὶ ἐργασίας: ὡς ἐργάται· ... ἢ ὡς τεχνῖται κτίσται, γύφτοι (σιδηρουργοί), βαφεῖς (μπογιατζήδες), παραματευτάδες (ἐμποροὶ) κλπ.; ... *ὡς ἄτομα καὶ οἱ οἰκονόμοι...*

ὡς ἄτομα καὶ οἱ οἰκονόμοι...

δ'. 1) Πώς ἐλιπαίνοντο παλαιότερον τὰ χωράφια: με ζωϊκὴν κόπρον (βοῶν, αἰγοπροβάτων κλπ.), φυτικὴν (με καῦσιν: α) τῆς καλάμιας μετὰ τὸν θερισμόν, β) τῶν θάμνων κλπ.) ἢ με κάλυψιν (παράχωμα) χλόης (τριφυλλιοῦ, λαθουριοῦ κλπ.) δι' ὀργώματος;

Τὰ ζισιαινοὶν με' κύν. κοπριά. κύν. ζαίων.....

Με' κύν. κοπριά. κύν. καφαμεῖαι.....

καὶ με' κύν. ὀργώμα.....

2) Πότε ἔγινε τὸ πρῶτον χρῆσις χημικῶν λιπασμάτων εἰς τὸν τόπον σας; ... Μετὰ κ. 1948.....

ε'. Ἀπὸ πότε χρησιμοποιοῦνται: τὸ σιδηροῦν ἄροτρον καὶ αἱ γεωργικαὶ μηχαναὶ εἰς τὸν τόπον σας; ... 75 κ. 1940. σιδηρ. ἄροτρο. Γεωργικαὶ μηχαναὶ 200 κ. 1960.....

1) Σιδηροῦν ἄροτρον (τύποι αὐτοῦ, δηλ. μονόφτερο, δίφτερο κλπ.).

Εἰς ποῖα κτήματα ἐχρησιμοποιεῖται (ἢ χρησιμοποιεῖται) κάθε τύπος;

Ποίος κατεσκευάσθη τὸ ἄροτρον αὐτὸ ἢ ἀπὸ ποῦ ἐγίνετο ἡ προμήθεια αὐτοῦ; ... Μετὰ κ. 1945 μονόφτερο καὶ

μετὰ δίφτερο. Σιδηρ. χρησιμοποιοῦσαν μονόφτερα καὶ σιδηρ. δίφτερα. Τὰ κακασκὰ ἔσαν σιδηρ. σιδηρ. ἀκ.

Παραθέσατε σχεδιαγράφημα (ἢ φωτογραφίαν) ἐκάστου τύπου σιδηροῦ ἄρότρου με τὰς ἀντιστοίχους ὀνομασίας τῶν μερῶν αὐτοῦ, ὡς τοῦ κατωτέρω παρατιθεμένου.

1. κεραύη 4. γυνί 7. Βέρρα 10. μπαγιανοτροῦν

2. ταρκιόν 5. καίς 8. βρακιοῖ

3. 20. 6. Τεμερτζέκ 9. νταγκίκο

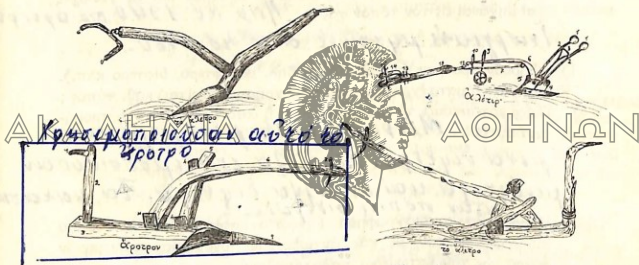
2) Τρακτέρ (ἀπὸ πότε εἶναι ἐν χρήσει;) ... 75 κ. 1958.....

3) Μηχανὴ θερισμοῦ ... 75 κ. 1950.....

- 4) Μηχανή δεσίματος τῶν σταχύων (δεματιῶν). *Ἀπὸ τοῦ 1950*
- 5) Μηχανή ἀλωνισμοῦ. *Ἀπὸ τοῦ 1930*
- στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
- Οἱ γῆραι νεόπιοι κατοικοί, πού
ῥέγονταν βαρμπαντζήνεις.*
- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφοράι ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

στ'. 1) Τὸ ξύλινον ἄροτρον. Ποῖος κατεσκεύαζε (ἢ κατασκευάζει) τὸ
παλαιὸν ξύλινον ἄροτρον
Οἱ γῆραι νέεπις κατοικεῖ, πού
φέροντα εὐεμπαντήνους..

- 2) Ποία ἦτο ἡ μορφή τοῦ παλαιοῦ ξυλίνου ἀρότρου εἰς τὸν τόπον σας καὶ ποία εἶναι σήμερον. Ποῖα διαφορὰι ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν) εἰς τὸ χρησιμοποιοῦμενον ἄροτρον εἰς τὸν τόπον σας ἀπὸ τὰ εἰκονιζόμενα ἐνταῦθα ;

- 3) Ἰχθυογραφῆσατε τὸ ξύλινον ἄστρον⁽¹⁾ καὶ τὸν ζυγὸν ὡς ἀπαντᾷ-
ται· εἰς τὸν τόπον σας καὶ παραθέσατε τὰ ἀντιστοιχοῦντα εἰς τοὺς
ἀριθμοὺς ἐν χρήσει ὀνόματα τῶν διαφορῶν μερῶν καὶ τῶν
ἐξαρτημάτων αὐτοῦ.

1. ..	γυνή	6. ..	ῥόκ	11. ..
2. ..	χερσῶν	7. ..	ἱγυῖς	12. ..
3. ..	καρτάν	8. ..	(σῆ κλύουτραί)	13. ..
4. ..	μπασι	9. ..		14. ..
5. ..	βέρρα	10. ..		15. ..

(¹) Ἐὰν εἶναι δυνατόν ἀποστείλατε καὶ φωτογραφίαν.

(Ἐὰν ὑπάρχουν διαφοραί, δύνασθε νὰ μεταβάλετε τὴν ἀνωτέρω ἀρί-
θμησιν).

- 4) **Τὸ ὕνι.** Τὸ ὕνι τοῦ ξυλίνου ἀρότρου ἦτο (ἢ εἶναι) μιᾶς μορφῆς διὰ τὴν ἀροτρίασιν ὅλων τῶν εἰδῶν τῶν χωραφιδῶν ; δηλ. τῶν χωματερῶν (λιβάδια, κῆποι) καὶ τῶν πετρωδῶν. - Ἰχθυογραφῆσατε ἢ φωτογραφῆσατε τὸ ἐν χρήσει ὕνι (ἢ τὰ ἐν χρήσει, ἐὰν εἶναι διαφόρων τύπων) καὶ σημειώσατε τὴν χρήσιν ἐκάστου.

ἔβαψαν. καὶ... ποταμὸν καὶ... ποταμὸν
 γὰρ... ποταμὸν καὶ... ποταμὸν.
 ἔνθα... ποταμὸν καὶ... ποταμὸν.

- 5) Ποιον τὸ σχῆμα τῆς σπάθης τοῦ ἀρόστρου;.....

6) Ήλιο (ή είναι) κατασκευασμένη εκ ξύλου ή σιδήρου

- 7) Ἑργαλεῖα διὰ τὴν κατασκευὴν καὶ ἐπιδιόρθωσιν τοῦ ἀρότρου (π.χ. σκεπάρνι, πριόνι, ἄριδι, ἀρνάρι, ξυλοφαῖ κλπ.).....

.....
 Ἦσαν. τοῦ. σκεπαρ, τοῦ. πριόν, ἡ. ἀρβαν.
 καὶ. τοῦ. ἀρβαν.

8) α) Διά τὸν ἄροτρον (ζεугάρισμα, ὄργωμα) ποῖα ζῶα ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται): βόες ἢ ἄλλο ζῶον, δηλ. ἵππος, ἡμίονος, ὄνος... *χρησιμοποιοῦνται... βοῦς*

β) Ἐχρησιμοποιοῦντο (ἢ χρησιμοποιοῦνται) διὰ τὸ ὄργωμα δύο ζῶα ἢ ἓν;... *δύο βοῦς...*

9) Διὰ τὸ ζευγάρισμα μὲ δύο ζῶα ἦτο (ἢ εἶναι) ἀναγκαῖος ὁ ζυγός;... *Ἦταν ἀναγκαῖος ὁ ζυγός.*

Σχεδιάσατε τὴν μορφήν τοῦ παλαιότερου καὶ τοῦ σημερινοῦ ζυγοῦ (ἢ φωτογραφήσατε αὐτὸν) καὶ ὀνομάσατε τὰ διάφορα μέρη καὶ ἐξαρτήματα αὐτοῦ. (π.χ. λουριά, λοῦρα, ζεῦλες, πιζέυλια κλπ.).

1) *ζυγαλόν* 2) *ζεύμας* 3) *ζεύμας*

3) *μπούρλα* 4) *λαμασσοῦ*

10) Σχεδιάσατε ἰδιαίτερώς τὴν μορφήν τῶν ζευλῶν τοῦ ζυγοῦ εἰς τὸν τόπον σας. ... *Ἡπαντιοῦτε μετὰ τὸν ὀνομαζόμενον...*

11) Πῶς λέγεται εἰς τὸν τόπον σας ὁ κρίκος ἐκ σιδήρου, ξύλου ἢ σχοινίου, ὁ ὁποῖος τοποθετεῖται εἰς τὸν ζυγὸν (πολλαχού: λοῦρα, κουλλούρι), προσδένεται δὲ εἰς αὐτὸν τὸ ἄροτρον διὰ τὸ ὄργωμα; (Σχεδιάσατε αὐτόν). ... *ζεύμας καὶ λοῦρα.*

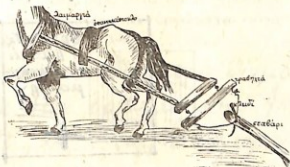
12) Ἀπὸ πότε γίνεται τὸ ὄργωμα δι' ἑνὸς ζώου; ... *Ἀπὸ τοῦ 1924.*

Πῶς γίνεται ἡ ζεύξις του (τὸ ζέψιμον) εἰς τὸ ἄροτρον; ... *ζεύμας*

*τὸ ἀρότρον μὲ ἓνα μικρὸ καὶ ἓνα μέγα ζῶον γιὰ νὰ τραβᾷ καὶ ὁπορεύεται καὶ τὰ δύο κῶφια μὲ ἓνα βαρυνόμενον ἀπὸ τὰ κῶφια καὶ ἀπὸ τὸ χαροῦν⁶ ποὺ ἔχουν ἀπὸ δύο κοίμα-
ζομένα ζῶον τὸ ζῶον καὶ ἐνώνονται τὰ σχοινία ἀπὸ τὸ κατκαδεῖν.*

Περιγράψατε και σχεδιάσατε (ή φωτογραφήσατε) την σκευήν, την οποίαν φέρει τὸ ἄλογον ἢ ἄλλο ζῷον διὰ νὰ προσδεθῇ εἰς αὐτήν τὸ ἄροτρον.....

ἔτσι ἀκριβῶς γεύεται

ζ'. Ἀροτρίασις (ὄργωμα) καὶ σπορά.

α) Ποῖος ὥργωνε παλαιότερον (ἢ σήμερον): 1) ἄνδρας (ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ ἀγροῦ ἢ ἄλλος) 2) γυναῖκα 3) ὑπηρετῆς. Σημειώσατε ποῖα ἢ συνήθεια εἰς τὸν τόπον σας.....

*...Παλιὰ καὶ... ὁ... ἀνδρὰς... Πάκε... καὶ... καὶ...
...πύκε... ὁ... ὑπὸ τῆς... τῆς... σι... ἀνδρὰς...*

β) 1) Περιγράψατε λεπτομερῶς, πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον τῶν βοδιῶν (ἢ τοῦ βοδιοῦ, τοῦ ἀλόγου) εἰς τὸ ξύλινον ἄροτρον. (Παραθέσατε, εἰ δυνατόν, καὶ φωτογραφίαν) *τραβούρι καὶ... βόδια...*

*καὶ... ἐπὶ ἄροτρον, τὸ... δεξιὰ καὶ... ἀριστερὰ
παίρνουμε ἐπὶ τὸ... μπουμπουντρούκ καὶ... τὸ...
σίδηρο καὶ... τὸ... συνδυασμὸν... βαθεῖ τὸ... καὶ... γεύεται.*

2) Πῶς γίνεται τὸ ζεύξιμον εἰς τὸ σιδηροῦν ἄροτρον? *τὸ... γίνεται καὶ...*

*Παρόμοια γίνεται καὶ... μετὰ... σιδηρένιο... ἄροτρο, μόνον
τοῦ... χωρὶς... γὰρ... τὴν... σύνδεσιν...*

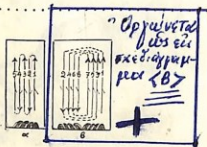
3) Πῶς κατευθύνει ὁ γεωργὸς τὰ γευγμένα ζῶα (ἢ τὸ ζῷον) κατὰ τὸ ὄργωμα με σχοινί, τοῦ ὁποίου τὰ ἄκρα ἔχουν δεθῇ εἰς τὰ κέρατα τῶν ζῶων ἢ ἄλλως; (Περιγραφή καὶ σχεδιάσμα ἢ φωτογραφία).

*ἔστιν... ὁ... καὶ... μετὰ... καὶ...
ποῦ εἶναι... καὶ... μετὰ... καὶ...
καὶ μετὰ... (π.χ. γὰρ... γὰρ...)*

- 4) Σχεδιάσατε πώς ἐγίνετο παλαιότερον (ἐπίσης πώς γίνεται σήμερον) τὸ ὄργωμα. Ὁργώνεται τὸ χωράφι μὲ ἀνοιγομένας αὐλάκας (αὐλακίες) κατ'εὐθείαν γραμμὴν, ὡς τὸ κατωτέρω σχεδιάγραμμα(α);

Ὁργώνεται περιφερειακῶς μὲ εὐθείαν ἀρότρο, ἐκτὸς μὲ εὐθείαν κατ'εὐθείαν γραμμὴν.....

ἢ ὀργώνεται περιφερειακῶς ὡς εἰς τὸ σχεδιάγραμμα (β) ;

Σημειώσατε μὲ τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, ποῖον ἐκ τῶν ὀργωμάτων τούτων (α, β) εἶναι ἐν χρήσει εἰς τὸν τόπον σας. Ἐάν ὑπάρχη ἄλλος τις τρόπος ὀργωματος σχεδιάσατε καὶ περιγράψατε αὐτόν.

- 5) Ἡ σπορὰ καὶ τὸ ὄργωμα τοῦ ἀγροῦ ἐγίνετο (ἢ γίνεται ἀκόμη) εἰς λωρίδας (δηλ. σπορὴς ἢ σποριῆς, ντάμις, σιασις, μεσοράδες κ.λ.π.) ;

Ἡ σπορὰ γινώσκον ἐξ σποριῆς.....

Πῶς ἐχωρίζετο ἡ λωρίς (ἡ σποριά) ; μὲ αὐλακίαν ;

χωρίζονταν μὲ αὐτομειάν.....

- 6) Ποῦ ὑπάρχει ἡ συνήθεια νὰ γίνεται ἡ σπορὰ τοῦ σίτου καὶ ἄλλων δημητριακῶν μόνον μὲ σκαπάνην, δηλ. νὰ μὴ χρησιμοποιῆται ἄροτρον ;

Μόνον σὲ ὀρεῖνα... ἀλλὰ καὶ ἄλλοι... εἰδὲν, πού δὲν μπορεῖ νὰ χρησιμοποιηθῇ ἄροτρο.

- 7) Ποῖοι τρόποι ἢ εἶδη ὀργωματος (ἀροτριάσεως) ἦσαν ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ σήμερον). Δηλ. ἡ διάνοιξις τῶν αὐλάκων μὲ τὸ ὑνί: καθέτως, πλαγίως, βαθιὰ κλπ.

Ὁργώνονταν πλαγίως στὰν σπορὰ, ὅταν ὄρεμα... πρὶν εἶναι γιὰ ἀγρονομίαν... ὀργώνεται βουβῶς.

Εἰς ποῖα ὀργώματα (σπορὰς) γίνεται χρῆσις τῶν τρόπων τούτων ἢ ἄλλων.

... *ἔκην.. σπορά.. κῶν.. ὀργωματα κῶν..*

γ) Ἀροτριάσεις (ὀργώματα) τοῦ ἀγροῦ πρὸ τῆς σπορὰς :

- 1) Διὰ τὴν σποράν δημητριακῶν. Πόσα ὀργώματα ἐγίνοντο (ἢ γίνονται) καὶ πότε, δηλ. κατὰ ποίαν χρονικὴν περίοδον. Πῶς λέγονται (ὀνοματολογία) τὰ ὀργώματα αὐτά· π.χ. καλλουργία, διβόλισμα, γύρισμα κλπ.

*Ἄν.. ἀναίρει.. ἰδιαίτερο.. ὄνομα.. γιὰ.. τὴν..
βερὰν.. τῶν.. ὀργωμάτων.. Ἀπρὺς.. φέρεται
1^ο, 2^ο, 3^ο, 4^ο.. κ.τ.π.. ὀργωματα..*

- 2) Διὰ τὸ φύτευμα κηπευτικῶν. (Ἀπαντήσατε ὁμοίως, ὡς ἀνωτέρω)

Παρόμοια.. 1^ο, 2^ο, 3^ο.. κ.τ.π.. ὀργωματα..

- 3) Ἐπὶ πόσα ἔτη δεόν νὰ ἀφεθῇ ἀσπαρτον τὸ χωράφι, δηλ. εἰς ἀγρὰ νάπανσιν, διὰ νὰ σπαρθῇ κατόπιν σιτάρι ἢ ἄλλο δημητριακόν. ...

Ἀφένεται.. ἕνα.. χρόνο..

- 4) Πόσα ὀργώματα γίνονται διὰ κάθε εἶδος καλλιεργείας (σίτου, κριθῆς, ἀραβοσίτου, ψυχανθῶν, κηπευτικῶν εἰδῶν κλπ.) καὶ κατὰ ποίαν ἐποχὴν; ... *Τὸ.. παρὶ.. 3.. ὀργωματα.. γιὰ.. ἄνθρ..*

- 5) Ποῖα ἐργαλεῖα ἢ σκεύη χρησιμοποιοῦνται : α) κατὰ τὴν σποράν. π.χ. τὸ *δισάκι*· εἰς αὐτὸ περιέχεται ὁ σπόρος καὶ ἐξ αὐτοῦ λαμβανόμενος διασκορπίζεται ἐπὶ τοῦ ἐδάφους ;

*Χρησιμοποιεῖται.. τὸ.. ὕδαρ.. καὶ.. ἀπὸ.. αὐτοῦ..
διασκορπίζεται..*

β) Μὲ ποῖα γεωργικὰ ἐργαλεῖα (ἢ τυχὸν ἄλλα μέσα) : 1) καθαρίζονται : τὸ ποδάρι, τὰ φτερά (παρούτια) κ.ἄ. καὶ τὸ ὕνι κατὰ τὴν ἀροτρίασιν (ὀργωμα, ἀλέτρισμα, κάμωμα κλπ.) ἀπὸ τὸ χῶ-

μα ἢ τὰ χόρτα, ριζίδια, τὰ ὅποια κολλῶνται εἰς αὐτά. Μὲ ἑλλειψοειδῇ σιδηρᾷ ράβδῳ, ἢ ὅποια ἔχει τοποθετηθῇ εἰς τὸ ἐν ἄκρον τοῦ βουκέντρου ἢ μὲ ἄλλον τρόπον ;

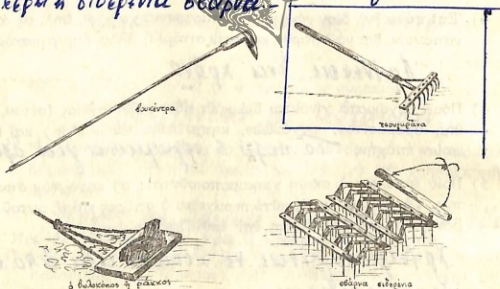
..... *Μὲ εἰν. βουκέντρον ἢ ξύστρα*

2) Γίνεται μετὰ τὸ ὄργωμα ἰσοπέδωσις τοῦ χωραφιοῦ (σβάρνισμα, διβόλισμα);

..... *Γίνεται σβάρνισμα*

3) Ἡ σκαφή μερῶν τοῦ ἀγροῦ ποῦ δὲν ἔχουν ὄργωθῇ (μὲ σκαλίδα, τσαπὶ κ. ἄ.); Νὰ γίνῃ εἰς τὴν θέσιν τῶν ὡς ἄνω (1-3) ἐρωτημάτων περιγραφὴ ἐκάστου ἐν χρήσει ἐργαλείου καὶ νὰ παρατεθοῦν σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίαι. (Παρατίθενται ἐνταῦθα ἐνδεικτικῶς σχεδιάσματα τινῶν ἐκ τούτων).

*Ἰὲν σβάρνισμα καὶ τὸν ἐργαλῆν
χρησιμοποιῶνται στὴν ἀρχὴ ἢ τοῦ ἔργου καὶ ἀρ-
χόκερα ἢ σιδερένια σβάρνα*

γ) Ἐργαλεῖα διὰ σκάψιμον καὶ σκάλισμα. τοῦ ἀγροῦ ἢ τοῦ κήπου· π.χ. ὁ κασμάς, ἢ τσάπα κ.ἄ. (Σημειώσατε τὸ ὄνομα, τὴν χρῆσιν

ἐκάστου καὶ παραθέσατε ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν)

... Χρησιμοποιούνταν οἱ μαεμάς, τὰ φτωφί και
ἡ χροίσα.

- 6) Ποῖα πρόσωπα βοηθοῦν τὸν ζευγολάτην (ἢ ζευγάν) εἰς τὸ ὄργωμα καὶ πῶς καλοῦνται οἱ βοηθοὶ οὗτοι ὡς καὶ αἱ ἐργασίαι πρὸς ἐκτελοῦν

... Οἱ βοῦδοὶ ζεύονται χειρνεριμτῆδες.

- 7) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τὴν σπορὰν ὀσπρίων. Πῶς ἐγίνετο ἡ σπορὰ καὶ ἡ καλλιέργεια ἐκάστου εἶδους.

... τὰ πλ. αὐλάκια. Μετὰ τὴν αὐτοκατορία
χίονεκα. ἡ σπορὰ μετὰ γραμμῶν.

- 8) Ποῖα χωράφια ἐκαλλιεργοῦντο (ἢ καλλιεργοῦνται) διὰ τροφὰς τῶν ζώων π.χ. ρόβη, σανόν, τριφύλλι κ.ἄ.

... τὰ βαφελόχ. χειράγια.

- 9) Πῶς ἐγίνετο πρὸ τοῦ 1920 (ἢ σήμερον) ἡ καλλιέργεια τῶν γεωμήλων ἐσπέρνουντο ἢ ἐφυτεύοντο εἰς αὐλάκια ἢ πρασιῆς (βραγιῆς) καὶ ἄλλως.

... Σὲ αὐλάκια, μετὰ γραμμῶν μετὰ κιν. τσοῖτοι.

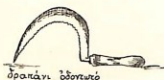
Β'. ΘΕΡΙΣΜΟΣ

α. Ἑργαλεῖα θερισμοῦ.

- 1) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον ἐθερίζοντο παλαιότερον τὰ δημητριακά. (Παραθέσατε τὸ ὄνομα καὶ ἰχνογράφημα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ.

π.χ. με τὸ δρεπάνι, τὸ μαχαίρι κλπ.)

... *Με' δρεπάνια. τύπου "ζεφείων".*

Ἐὰν ᾖσαν (ἢ εἶναι ἀκόμη ἐν χρήσει) διαφόρων εἰδῶν δρεπάνια ἢ ἄλλα μέσα θερισμοῦ, παρακαλοῦμεν νὰ τὰ περιγράψετε· ἐπίσης νὰ σχεδιάσετε τὰ ἐργαλεῖα ἢ νὰ τὰ φωτογραφήσετε

... *και' ἀκόμη θερίζουν με' ἴδιου τύπου δρεπάνια, π.χ. μαρὰ πέν. δέν. παίγ. θερίζο-
νται καὶ με' μαχαίρια.* ΔΟΗΝΩΝ

- 2) Μὲ δρεπάνια ἢ με' ποῖα ἄλλα ἐργαλεῖα (π.χ. κόσσες) ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) τὰ χόρτα (π.χ. τὸ τριφύλλι κλπ.) διὰ τρῆφην τῶν ζώων· (βλ. παράδειγμα εἰς τὴν κατωτέρω εἰκόνα). *Με' κόσσε*

- 3) Ἡ λεπίς (δηλ. ἡ κόψη) τοῦ δρεπανιοῦ ἢ ἄλλου θεριστικοῦ ἐργαλείου ἤτο ὁμαλὴ ἢ ὀδοντωτή; (Σχεδιάσατε αὐτήν)

... *ἦσαν ὀδοντωτὴ καὶ ποτὲ φέρει ὁμαλὴ.*

- 4) Πῶς ἤτο κατεσκευασμένη ἡ χειρολαβὴ του· (σχεδιάσατε ἢ φωτογράφησατε αὐτήν). Ὁ σιδηροῦς σκελετὸς πῶς ἐλέγετο;

... *ἦσαν ξύλινη.*

5) Ποῖος κατεσκεύαζεν αὐτὰ τὰ θεριστικά ἐργαλεῖα (π.χ. τὰ δρεπάνια κ.ἄ.)

..... *ἔκνυκαὶ ἐιδυρουργοί*

6) Ἦτο παλαιότερον (ἢ εἶναι ἀκόμη) ἐν χρήσει καὶ ὁ θερισμὸς μὲ τὰς χεῖρας, δηλ. δι' ἐκριζώσεως καὶ ὄχι διὰ κοπῆς τῶν δημητριακῶν ἢ ὀσπρίων (π.χ. τῆς κριθῆς, τῶν ρεβιθιῶν) ἢ τροφῶν τῶν ζώων (τῆς ρόβης κλπ.) ... *ἤγνευον με δρεπανοῖς*

..... *Μόνον καὶ ρεβύδια καὶ φακίς με καὶ χεῖρας*

β. Θερισμὸς τῶν δημητριακῶν.

1) Εἰς ποῖον ὕψος ἀπὸ τοῦ ἐδάφους ἐθερίζοντο (ἢ θερίζονται) μὲ τὸ δρεπάνι ἢ ἄλλο κοπτερόν μέσον ὁ σῖτος, ἡ κριθή, ἡ βρώμη, ἡ σίκαλις κλπ.

..... *ἔξ ὕψους περισσαν. 20 εκατοστίων ἀπὸ κινήτης*

2) Οἱ στάχυες πού ἔμεναν (ἢ μένουσιν) εἰς τὸ χωράφι μαζί μὲ τὴν ρίζαν μετὰ τὸν θερισμὸν πῶς ἐλέγοντο (ἢ πῶς λέγονται).

..... *ἔμεναν μαισάκια*

3) Ποῦ ἀκολουθοῦν τοὺς θεριστὰς ἄλλα προσώπα (γυναῖκες ἢ παιδιὰ), τὰ ὅποια παραλαμβάνουν ἀπ' αὐτοὺς τὰ δράγματα (δραξίς, πιάσματα, χεριές, χερόβολα) τῶν σταχυῶν καὶ τὰ τακτοποιοῦν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Μήπως οἱ ἴδιοι οἱ θερισταὶ ἀποθέτουν ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τὰ δράγματα ;

..... *οἱ θερισταὶ καὶ ἀποδέχονται οἱ ἴδιοι καὶ ἔκνουν*

4) Πῶς τοποθετοῦνται τὰ δράγματα (οἱ χεριές) ἐπὶ τοῦ ἐδάφους. Πολλὰ ὁμοῦ ; Πόσα ; Μήπως τοποθετεῖται ἕκαστον δράγμα (πιάσμα τῆς χειρὸς) χωριστὰ ; Ὅπου τοποθετοῦνται πολλὰ μαζί, αἱ κεφαλαὶ τῶν σταχυῶν εὐρίσκονται πρὸς τὴν αὐτὴν κατεύθυνσιν ἢ διασταυρώνονται. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

..... *ἐκαστὸν ἐκαστὸν χωρὶς χεριές μαζί καὶ πρὸς κιν. ἴδια κατεύθυνση*

5) Πώς λέγονται τὰ τοποθετούμενα μαζί δράγματα ; Πολλαχοῦ κα-
λοῦνται ἀγκαλιές.

..... λέγονται ἀγκαλιές.....

γ. Οἱ θερισταί.

- 1) Ποιοὶ θερίζουν : ἄνδρες καὶ γυναῖκες ; Ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν)
θερισταί, οἱ ὅποιοι ἤρχοντο ὡς ἐπαγγελματίαι δι' αὐτὸν τὸν
σκοπὸν ἀπὸ ἄλλου τόπου καὶ ποῖον ;

καὶ ἄνδρες καὶ γυναῖκες ἔρχοντο...
πορφύρας γὰρ ἐπὶ τῇ ἀρχιεπισκοπῇ καὶ...
ἀπὸ ἀφροσύνης καὶ ἐκκαθάρσεως κυριότητος.....

- 2) Πώς ἡμείβοντο οὗτοι με ἡμερομίσθιον (μεροκάματο) ἢ κατ'
ἀποκοπὴν (ἐξοκοπῆς). Ποία ἦτο ἡ ἀμοιβὴ εἰς χρῆμα ἢ εἰς
εἶδος ; Τὸ ἡμερομίσθιον ἦτο μετὰ παροχῆς φαγητοῦ ἢ ἀνευ
φαγητοῦ ; (Παραθεσάτε με τὰς πληροφορίας καὶ τὴν σχετικὴν
εἰς τὸν τόπον σας ὀνοματολογίαν).....

ἡμείβονταν ποτε με ἡμερομίσθιο, ποτε καὶ
ἀποκοπὴν. ἤφθεκε δὲ αὐτοὶ, ἤφθεκε δὲ...
χρήματα. Ἐν ἡμερομίσθιο, ἤσαν με καὶ ἄλλα
ἐργασίας.....

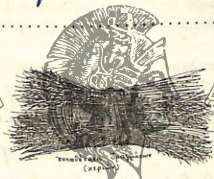
- 3) Οἱ ἄνδρες ἢ αἱ γυναῖκες ἐφερόν τι εἰς τὰς χεῖρας πρὸς προφύ-
λαξιν, ἰδίᾳ τῆς ἀριστερᾶς, κατὰ τὸν θερισμόν ; Ἐπίσης κατὰ
τὴν ἐναρξιν τῆς ἐργασίας τὴν πρώτην ἡμέραν περιεβάλ-
λόντο τι εἰς τὴν μέσσην τοῦ σώματος διὰ νὰ μὴ αἰσθάνωνται
κόπωσην (δηλ. νὰ μὴ πονῇ ἡ μέση των) ;

φοροῦσαν οἱ γυναῖκες. Διὲν οὖν μέσην
τοῦ σώματος.....

- 2) Πώς ἐγίνετο τὸ δεμάτιασμα ; Ποῖος ἔδενε τοὺς στάχυν καὶ ποῖος τοὺς μετέφερε καὶ τοὺς παρέδιδεν ὡς χεριές, ἀγκαλιές ; Πῶς ἐδέοντο· μὲ κοινὰ σχοινία, μὲ σχοινία κατεσκευασμένα ἀπὸ βελονοειδεῖς θάμνους, π.χ. βροῦλα, σπάρτα κλπ. Κατὰ τὸ δέσιμον τῶν δεματιῶν μήπως ἐχρησιμοποιεῖτο καὶ ἐργαλεῖόν τι ; Περιγράψατε λεπτομερῶς τὴν ἐργασίαν ταύτην μετὰ παραθέσεως σχετικῶν σχεδιασμάτων ἢ φωτογραφιῶν.....

Τὸ δεμάτιασμα ἐγίνετο μὲ ψαλῆρια...
 ἀπὸ τῆς ἴδιας κὺ... σπάρτα, ἀπὸ πρῶτα.
 βρέχοντε. Πλένοντε τὸ ψαλῆρι καὶ ἀφαι-
 τοῦ ἀπὸ ψαλῆρι καὶ κὺ... γέμναν μὲ ἀμμο-
 φινὲς καὶ οὐκ ἐπὶ χερσὶ κὺ... ἴδενε καὶ κὺ...
 ἐναρτε... δεμάτια...

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Τὰ δεμάτια μετὰ τὸ δέσιμον ἀφήνοντο εἰς τὴν ἴδιαν θέσιν ἢ συνεκεντρώνοντο εἰς ὠρισμένον μέρος τοῦ θερισμένου ἀγροῦ ; Πόσα δεμάτια συνεκεντρώνοντο ἐκεῖ καὶ πῶς ἐτοποθετοῦντο ;

τοποθετοῦνταν σὲ σκάβες ἀνὰ 20...
 δεμάτια σὲ μιάδε σκάβα...

ε. Συγκομιδὴ τῶν γεωμήλων.

- 1) Ἀπὸ πότε ἤρχισεν ἡ καλλιέργεια τῆς πατάτας εἰς τὸν τόπον σας ;

Πότε γίνεται ἡ σπορά ἢ τὸ φύτευμα αὐτῆς... *Και φερζοῦνται
ἀπὸ βοσκῶν... Γίνονται ἡ σπορά καὶ ἡ φύτευσις.*

- 2) Πῶς ἐγίνετο (ἢ γίνεται) ἡ ἐξαγωγή (βγάλισιμο) τῶν γεω-
μήλων ἀπὸ τοῦ χωράφι; Μὲ σκαπάνην, μὲ ἄροτρον ἢ μὲ
ἄλλον τρόπον. Περιγράψατε τὸ σχῆμα τῆς σκαπάνης, τοῦ
ἀρότρου κλπ. παραθέτοντες καὶ σχετικὸν σχέδιον αὐτῶν ἢ
φωτογραφία.

Ὁ βγάλισιμος γίνεται μὲ τοῦσφι.

στ. Συγκομιδὴ τοῦ σανοῦ.

- 1) Ἐστιν θίβετο παλαιότερον ἡ διστροφή τῶν ζώων κατὰ τοὺς
χειμῶνα μὲ ξηρὰ χόρτα (π.χ. σανόν, τριφύλλι, βίκον); Ἐάν
ναί, περιγράψατε πῶς ἐγίνετο ἡ καλλιέργειά του, ἔπειτα ἡ
κοπή, ἡ ξήρανσις καὶ ἡ φύλαξις αὐτοῦ.

*Γίνονται διστροφία καὶ μὲ σανό καὶ μὲ
τριφύλλι καὶ μὲ βίκον. Σπέρνουνται καὶ
πεκαχταὶ. Κόβονται μὲ κόψα, ξηραίνονται
καὶ ἀποξημαίνονται.*

- 2) Πότε ἐθερίζετο ὁ σανός καὶ μὲ ποῖον ἐργαλεῖον (δρέπανον, κόσ-
σαν κ.ἄ.).

Θερίζεται ὁ σανός μετὰ τοῦ κόψου.

(Παραθέσατε καὶ σχεδιάσματα ἢ φωτογραφίας).

- 3) Ξήρανσις τοῦ χόρτου καὶ δέσιμον. Ποῖα ἐργαλεῖα ἐχρησιμο-
ποιοῦντο; (Παραθέσατε μετὰ τῆς περιγραφῆς καὶ τὴν σχετι-
κὴν τοπικὴν λαϊκὴν ὀνοματολογίαν, ὡς καὶ σχεδιάσματα καὶ

φωτογραφίας) ... ἔα' μαφείαν με' κα' διαρκή...
 ἔα' ποικύσαν με' κα' πό'θ' οἱ μου κα'...
 εἰσέκανε δερμάκων...

Γ. ΑΛΩΝΙΣΜΟΣ

- α. 1) Μεταφορά τῶν δεματιῶν πρὸς άλωνισμόν. Συνεκεντρώνοντο πρὸς τοῦτο ἐπὶ τόπου εἰς τὸ χωράφι ἢ μετεφέροντο εἰς ἄλλην θέσιν, π.χ. εἰς τὸ άλωνι, εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ σπιτιοῦ κτλ.

... ἔα' δερμάκια μεταφέρουσαν δε'...
 εἰσένει...

- 2) Πῶς καλεῖται ὁ χώρος ὅπου τοποθετοῦνται τὰ πρὸς άλωνισμόν δεμάτια. Εἰς τινες τόπους λέγεται: θεμωνοστάσι, θεμωνιά, θεμωνιάστρα, κλπ. Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς σωρὸν; Ὑπάρχει καθωρισμένος τρόπος τοποθετήσεως; ...

... ὁμομάζοντες συγκεντρῶσαι δεκάθρον δρυμ-
 πῶν καὶ κοποῦντοῦνταν με' καθωρισμένο
 τρόπο.

- 3) Ὑπῆρχεν ἀνέκαθεν εἰς τὸν τόπον σας άλωνι διὰ τὸν άλωνισμόν τῶν δημητριακῶν; Μήπως ἐγένετο παλαιότερον ὁ χωρισμός τοῦ καρποῦ (τοῦ γεννήματος) ἀπὸ τὰ ἄχυρα εἰς ἄλλον χώρον, δηλ. ὄχι εἰς τὸ άλωνι; ...

... Γινόσκου ἀπὸ ἀνέκωντε δε' ἀφένει...

- 4) Ποῦ κατεσκευάζετο (ἢ κατασκευάζεται) τὸ άλωνι. Ἐντὸς τοῦ συνοικισμοῦ, εἰς τὴν αὐλὴν τῆς οἰκίας ἢ ἔξω τοῦ χωρίου; Εἰς ποίαν θέσιν; ...

... ἔξω ἀπὸ κα' χωρίο οἱ ἀφένει δε'...

- 5) Τὸ ἀλώνι ἀνήκει εἰς μίαν μόνον οἰκογένειαν ἢ εἰς περισσοτέρας ;
ἐὰν τοῦτο ἀνήκη εἰς πολλές οἰκογενείας, πῶς γίνεται ἡ χρῆ-
σις του, δηλ. με ποίαν σειρὰν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ;

Τὸ ἀλώνι ἀνήκει πρῶτον εἰς οἰκογένειαν
καὶ ἀφῶνισαν μετὰ εἰς σειράν.

- 6) Ἀπὸ πότε ἀρχεται τὸ ἀλώνισμα καὶ πότε λήγει ;

Ἀπὸ τοῦ ἔτους 1911 μέχρι τοῦ 1916. Ἐξοχίου περὶ τοῦ

- 7) Εἶδη ἀλωνιῶν (ἀναλόγως τῆς κατασκευῆς των)· π.χ. χωματά-
λωνο (με δάπεδον ἐκ χώματος)· πετράλωνο (με δάπεδον
ἐστρωμένον με πλάκες).

(Περιγράψατε τὴν κατασκευὴν ἐκάστου καὶ παραθέσατε σχε-
δίασμα ἢ φωτογραφίαν αὐτοῦ)

Ἦσαν χωματάλωνοι.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

- 8) Πῶς ἐπισκευάζεται τὸ ἀλώνι ἐκαστον ἔτος πρὸ τῆς ἐνάρξεως τοῦ
ἀλωνισμού· (π.χ. τοῦ χωματάλωνου : καθαρισμός αὐτοῦ καὶ
ἐπάλειψις τοῦ δαπέδου καὶ τοῦ γύρω τοιχώματος, ὅπου ὑπάρ-
χει, με πηλὸν ἐκ χώματος ἢ συνήθως διὰ μείγματος κόπρου βοῶν
καὶ ἀχύρων).

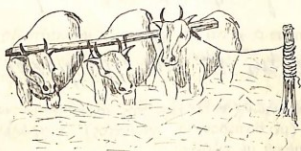
Ἐχρῆσαν καὶ χόρτα. Μετὰ ἔρριχναν νερό καὶ
ψεκὰ ἀκύρα καὶ μέλι καὶ θάβια με καὶ
αἰθυλέιο καὶ καὶ πακοῦτο καὶ καὶ αἰθυλέιο 4-5
ἡμέρας γιὰ νὰ ξεραθῇ καὶ μετὰ ἀφῶνισαν. -

- 9) Ἡ ὥς ἀνω προετοιμασία τοῦ ἀλωνιοῦ καὶ ἡ ἐνάρξις τοῦ ἀλωνι-
σμοῦ γίνεται ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν ;

Γίνεσθαι μετὰ ὠρισμένην ἡμέραν καὶ ὥραν.

- 10) Πῶς γίνεται ἡ τοποθέτησις εἰς τὸ ἀλώνι τῶν δεματιῶν, ὅπου
ὑπάρχει ἀλωνόστυλος, ὥς καὶ τὸ ἀπλωμα τῶν σταχύων πρὸς ἀλω-

νισμόν ; Περιγράψατε τὸν τρόπον τοῦτον ἢ οἰονδήποτε ἄλλον.
ἑκὺν. οὐρκα. χειρίζουν. τὰ. ἀλόνια. με. δένεα. κ.α...
κ.α. τὰ. στρούλου. με. καὶ. διμερῆ...

11) Πῶς γίνεται τὸ ἀλώνισμα τῶν σταχύων διὰ τῆς χρησιμοποιοῦ-
 ῆσεως ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).

α) Ἀλώνισμα πρὸς ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων διὰ τῆς καταπατή-
 σεως αὐτῶν ὑπὸ περιφερομένων ζώων (βοῶν, ἵππων κλπ.).
 Πολλαχοῦ τοποθετεῖται πρὸς τοῦτα καθέτως εἰς τὸ μέσον τοῦ ἀλω-
 νίου ξύλινος στῦλος, ὕψους δύο μέτρων (καλούμενος ἀπηγερός,
 στρούλουρας, δοκάνη, βουκάνη κ.α.), ἀπὸ τοῦ οὗ οὗ ἐξαρτῶν-
 ται σχοινία, ὡς εἰς τὸ ἀνωτέρω σχεδιαγράφημα, διὰ νὰ συγκρατοῦν-
 ται ἀπὸ τὸ ἕτερον ἄκρον τῶν τῶν ζῶα, ὥστε νὰ περιφέρωνται κυκλι-
 κῶς, «νὰ ἔρχονται γῦρες», καὶ οὕτω νὰ κόβουν τὰ στάχυα.....

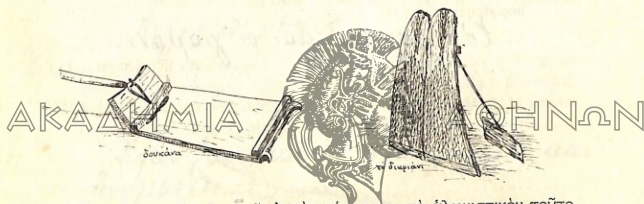
...λέν. γιγόναν. με. αὐτὸν. τὸν. τρόπον...

β) Πῶς ζεύονται οἱ βόες, τὰ ἄλογα κλπ. διὰ τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ
 ἀλωνισμού. Πῶς συνδέεται τὸ σχοινὶ ἀπὸ τὸν κάθετον ἀλωνό-
 στυλον με τὰ ζῶα; (Εἰς τινὰς τόπους δένεται τὸ σχοινὶ εἰς θηλειές,
 αἱ ὁποῖαι περιβάλλουν τὸν λαιμόν τῶν ζώων. Εἰς ἄλλους τόπους
 εἰς τὸ ἀλώνισμα διὰ τοῦ τρόπου τούτου δὲν ὑπάρχει στῦλος εἰς τὸ
 μέσον τοῦ ἀλωνίου. Τὰ ἀλωνίζοντα ζῶα περιφέρονται συνδεδε-
 μένα εἰς σειρὰν διὰ σχοινίου, τὸ ὁποῖον σχηματίζει θηλειές περὶ τὸν
 λαιμόν ἐκάστου ζώου. Περιγράψατε ὅπου ὑπῆρχεν (ἢ διατηρεῖται
 ἀκόμη) ἀλωνισμὸς κατὰ τὸν ἓνα ἢ τὸν ἄλλον τρόπον, παραθέτον-

τες καὶ σχετικὰς φωτογραφίας ἢ ἰχνογραφήματα).....

.....*Δὲν χρυσιμποιούνταν αὐτοὶ δ' ἐκράσιος.*

- γ) Ποῦ ἀντὶ τοῦ ἄλωνισμοῦ διὰ τῶν ποδῶν χρησιμοποιεῖται καὶ μηχανικὸν ἄλωνιστικὸν μέσον· π. χ. χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς εἰς ἓν τεμάχιον ἢ δύο, προσαρμοζόμενα. Αὕτη ὠπλισμένη εἰς τὴν κάτω ἐπιφάνειαν διὰ κοπτερῶν μεταλλίνων ἐλασμάτων ἢ ἀποσχίδων σκληροῦ λίθου ἐξαρθᾶται ἐκ τοῦ ζυγοῦ ἐξευγμένων ζώων, σύρεται δ' οὕτω κυκλικῶς ἐντὸς τοῦ ἄλωνιου ἐπὶ τῶν ἐστρωμένων σταχύων διὰ τὸν ἄλωνισμόν των.

Σημειώσατε, ἂν ἀπαντᾷ εἰς τὸν τόπον σας τὸ ἄλωνιστικὸν τοῦτο μηχανήμα ἢ ἄλλο τι, τὸ ὄνομα αὐτοῦ (π. χ. δουκάννα, δικριάνι, βωλόσυρος), περὶ τῆς κατασκευῆς του, τὸ σχῆμα καὶ τὰς συνήθεις διαστάσεις. Ἀπὸ ποῦ τὸ ἐπρωμηθεύοντο παλαιότερον καὶ σήμερον. Ἐπίσης πῶς γίνεται ἡ χρῆσις του καὶ διὰ ποῖα δημητριακά. Ἠλωνίζοντο (ἢ ἄλωνίζονται) ὅλα τὰ δημητριακά με ἄλωνιστικὸν μηχανήμα; Μήπως π.χ. ἡ κριθὴ καὶ τὰ ὄσπρια (κουκκία, ρεβίθια κ.ἄ.) ἠλωνίζοντο διὰ τῶν ποδῶν ζώων ζευγνυομένων καὶ περιφερομένων ἐπὶ τῶν σταχύων τούτων;

*Χρυσιμποιούνταν... χονδρὴ ἐπιμήκης σανὶς
ποῦ φορέον δουκάννα με κοπτερὲς σιδηρὲς
πέκες ἀπὸ πλάκας ἐπιμήκειας δ' ἀποσχίδων
μεταλλινῶν ἐλασμάτων... χρυσιμποιούνταν
γὰρ ὅσοι καὶ δικριάνια καὶ ὄσπρια.*

δ) Ἀπὸ ποίαν ὥραν τῆς ἡμέρας ἀρχίζει ὁ ἀλωνισμός, κατὰ ποίαν δὲ διακόπτεται διὰ τὰ ἐπαναληφθῆ τὴν ἐπομένην. ;.....

? Ἀρχι.τε. ἀπὸ κύμ. ἀνακαρμ. καὶ ἡγίου. καί.
ε.ε.φ.ε.ι.ω.ν.ε. σ.κ.ί.ς. 2.μ.μ.

12) Ποῖα ἄλλα ἀλωνιστικά ἐργαλεῖα εἶναι ἐν χρήσει; (Εἰς τινες τόπους χρησιμοποιεῖται ἐπίμηκες ξύλον, τὸ ὅποιον, καλούμενον διχάλι, δικούλι, δουκράνι κλπ., ἔχει τὸ ἄκρον ὀδοντωτὸν ὑπὸ τὴν κατωτέρω μορφήν):

... ε.σ. δουκράνι καί ε.σ. χιόμ.π.ε.ε.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΔΟΗΝΩΝ

13) Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἀλωνισμοῦ ὁ γεωργὸς μὲ τὸ διχάλι ἢ τὸ δικράνι, ἐρχόμενος γύρω εἰς τὸ ἀλώνι, ρίπτει ἐντὸς τοῦ κύκλου τὸν ὅποιον διαγράφου, τὰ ζῶα ἢ τὸ ἀλωνιστικὸν μηχανήμα τοὺς ἀκό-
πους στάχυν ; ...

... ε.ρ.ρ.ι.κ.α.ν. μ.ε. κ.σ. ἀμ.ρ.α.ν.ι. καί μ.ε.
κ.ν. χιόμ.π.ε.α. καί ἀμ.ρ.α. σ.κ.ί.κ.α. καί μ.ε.κ.α.
μ.ε. κ.ν. π.έ.κ.ρ.α. καί π.α.κ.α.ν.ῶ.σ.α.

14) Ἦτο ἐν χρήσει εἰδικὴ ἀλωνόβεργα διὰ τὴν ὁδήγησιν καὶ τὸ κτύ-
πημα τῶν ζῶων ; (Ἐν Κρήτῃ λέγεται αὕτη βουκέντρι· ἀλλαχοῦ
φ'κέντρα). Πόσον μῆκος εἶχε καὶ ποῖα ἡ κατασκευὴ τῆς ; (Σχε-
διάσατε τὴν ράβδον αὐτήν). (Βλέπε κατωτέρω εἰκόνα).....

... χ.ρ.ε.ι.μ.ο.π.ο.ι.οῦ.κ.α. καί τ.β.ο.υ.κ.ε.ν.τ.ρ.ι. (φ'κέντρα)
καί μ.ε.ρ.ε.κ.ί.μ.ε. χιόμ. καί ἀμ.ρ.α. (φ'κέντρα)

- 15) Πώς λέγεται ἡ ἐργασία τοῦ ἀλωνίσματος ἐνὸς ἀπλώματος, δηλ. ἐνὸς στρώματος σταχύων ἐντὸς τοῦ ἀλωνιοῦ. (Ἐν Κρήτῃ καλεῖται δούλα). Πόσαι στρώσεις (δηλ. ἀπλώματα) σίτου, κριθῆς, βρώμης κλπ. ἡλωνίζοντο καθ' ἡμέραν . . .

*Περάσαν ἀπλώματα . . .
ἡλωνίζοντο εἰς ἀπλώματα ἀπὸ δικτάρ.
καὶ εἰς ἀπλώματα ἀπὸ εὐρινάρ . . .*

- 16) Πώς λέγονται οἱ ἀλωνισθέντες στάχυες, προτοῦ λιχνισθοῦν διὰ τὰ ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα ἀπὸ τὸν καρπὸν ; (ἐν Κρήτῃ : μάλαμα)

Περάσαν σπυρὸς . . .

- 17) Ποιοὶ ἀλωνίζουσιν : ὁ ἴδιος ὁ γεωργὸς με' ἰδικά του ζῶα ἢ ὑπῆρχον (ἢ ὑπάρχουν ἀκόμη) εἰδικοὶ ἀλωνισταί (ἐν Αἰτωλίᾳ : βαλμάδες, δηλ. κοπάνηδες, καλούμενοι ἀλωνιστῆς καὶ ἀγωνιάτες), οἱ ὅποιοι εἶχον βοδία ἢ ἀλογα καὶ ἀνελάμβανον τὸν ἀλωνισμόν . . .

*ἡλωνίζον καὶ οἱ ἴδιοι γεωργοὶ καὶ
ἀγωνιάτες . . .*

- 18) Πλὴν τοῦ μέσου τούτου με' ζῶα καὶ με' ἀλωνιστικὸν ἐργαλεῖον ὑπῆρχον παλαιότερον εἰς χρῆσιν ἄλλα μέσα χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους· π.χ. τὸ κοπάνισμα αὐτῶν με' χονδρὸν ξύλον (τὸν κόπανον) ἢ με' ἄλλον τρόπον ; (βλ. κατωτέρω ἐν σελ. 26 εἰκόνα).

Ἐπύρκε ἐπὶ κοπάνισμα με' ἐόν κοπάνο.

- 19) Ὁ κόπανος οὗτος πῶς ἐλέγετο· ἐκ ποίου ξύλου κατεσκευάζετο· πόσον μῆκος καὶ πᾶχος εἶχε καὶ ποῖον τὸ σχῆμά του ; . . .

*Ἦσαν κοπάνοι σπρόχους σπρόχους διὰ διὰ φο-
ρα ξύλου μήκους 1 μέτρου καὶ πλάτους πέρους
10 πιακοῦτον.*

καί εἰς τὴν ἀχυροποίησιν τῶν σταχύων ; (Περιγράψατε λεπτομερῶς τὸν τρόπον τοῦτον χωρισμοῦ τοῦ καρποῦ ἀπὸ τοὺς στάχους, παραθέτοντες σχεδιαγραφήματα ἢ φωτογραφίας)

τοποθετοῦνται ἐν τῷ ἀγνῶνι καὶ κοπάνη-
τονται μετὰ ἐκνήσου. ὅπως ἐξέρχεται καὶ κοπάνη-
σις μετὰ οὐκὸν χωρὶς τοῦ καρποῦ
καὶ οὐκὸν ἀχυροποίησιν ἐν στρογγύλῳ...

- 22) Κατὰ τὸ ἀλώνισμα διὰ τῶν ζώων, ὡς ἐπίσης καὶ διὰ τοῦ κοπάνου, ἐτραγουδοῦντο τραγούδια ; Ἐάν ναί, ποῖα ;

Κατὰ τὸ κοπάνισμα μήπως ἐλέγοντο εἰδικὰ δίστιχα ἢ φράσεις διὰ τὸν συντονισμόν τοῦ ρυθμοῦ τῆς ἐργασίας ;

τραγουδοῦνται διάφορα τραγούδια καὶ ὁμι-
λῶνται διάφορες φράσεις π.χ. ὅπως καὶ ἐν...
βαρβαρὶ - βαρβαρὶ

- 23) Πότε τὸ πρῶτον ἔγινε χρήσις ἀλωνιστικῆς μηχανῆς εἰς τὸν τόπον σας.

Ποῖος τὴν ἐπρομηθεύθη (πρόσωπον, συνεταιρισμός κλπ.). (Περιγράψατε τὸν τρόπον λειτουργίας αὐτῆς)

το 1935 διὰ τὸν ἀλωναρχὸν ἤτοι μισθωτὴν
ἐξεδόθη μὲν τὸ εργατὴν μισθὸν -
β. λίνισμα

- 1) Πῶς λέγονται οἱ ἀλωνισμένοι στάχυες, ἐτοιμασμένοι διὰ τὸ λίνισμα (ἐν Αἰτωλίᾳ : λειῶμα, ἐν Κρήτῃ : μάλαμα). Με ποῖον ἐργαλεῖον σωρεῖται τὸ λειῶμα διὰ τὸ λίνισμα ; πῶς λέγεται τοῦτο (εἰς Κρήτην : θρινάκι, εἰς Αἰτωλίαν καὶ Πελοπόννησον : δικριάνι, ἀλλαχοῦ : δικιργιάνι) καὶ ποῖον τὸ σχῆμα αὐτοῦ.....

λεγάται σωρὸς
συσπρενόνται μὲν ἐν στρογγύλῳ:-
.....
.....

Ὁ σχηματιζόμενος σωρὸς ἔχει σχῆμα στρογγύλον ἢ ἐπίμηκες ; Προτοῦ ἀρχίσῃ τὸ λίνισμα (ἀνέμισμα) πρὸς ἀποχωρισμὸν τοῦ ἀχύρου

ἀπὸ τὸν καρπὸν, καρφώνεται τι ἐπάνω εἰς τὸν σωρόν ; Μήπως μαχαίρι, τὸ θρινάκι ἢ ἄλλο τι ; Τί λέγεται κατὰ τὴν πράξιν ταύτην καὶ πρὸς ποῖον σκοπὸν γίνεται τὸ ἔθιμον τοῦτο.....

Ὁ σωρὸς εἶχε σκῆμα ῥομβοειδές.
Δὲν χυρόκαυ καίει ἐκεῖσε.

- 2) Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον γίνεται τὸ ἀνέμισμα ; (Πῶς λέγεται τοῦτο : φτυάρι, θρινάκι ; Ἰχνογραφήσατε τοῦτο.....

Μὲ χιτρίπες.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

- 3) Ποῖος λιχνᾶ (ἀνεμίζει)· ἄνδρας, γυναῖκα· εἰδικὸς λιχνιστὴς ἐπ' ἀμοιβῇ ;

Ὁ λίνισμα γίνεται καὶ ἐπὶ ἄνδρες καὶ
ἐπὶ γυναῖκες ἐπὶ ῥομβοειδές.

- 4) Πῶς λέγονται τὰ χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων, τὰ ὅποια μετὰ τὸ λίνισμα παραμένουν μετὰ τοῦ καρποῦ (εἰς τινὰς τόπους καλοῦνται : κόντυλοι, κόμπια). Πῶς ἀποχωρίζεται ὁ καρπὸς ἀπὸ τοὺς κόντυλους ἢ τὰ κόμπια ; Ποῦ συνηθίζεται νὰ γίνεται δεῦτερον ἄλωνισμα διὰ τῶν ποδῶν τῶν ζώων, ὥστε νὰ ἀποφλοιωθῇ ὁ σῖτος κλπ ;

Λέγονταν κόμπια. Αὐτοὶ καὶ ἀφαιροῦν, καὶ πάλιν
ἐκτείνον καὶ ἀφαιροῦν πάλιν ἐπὶ δέριον καὶ βόδιον.

- 5) Πῶς γίνεται ἡ ζευῖξις τῶν ζώων διὰ τὸ δεῦτερον, ὡς ἀνωτέρω, ἄλωνισμα ; Ποῦ ἀπαντᾷται τὸ ἄλωνισμα τοῦτο· πῶς λέγεται ; (Ἐν

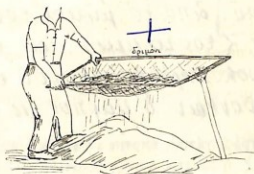
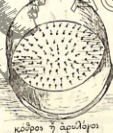
Κρήτη: ξεβαβούλισμα καὶ καρπολόνεμα)· διὰ ποῖα δημητριακὰ συν-
 ηθίζεται τοῦτο ... *λεῦανται καὶ ψῶνται μετὰ κόν. ψυχρῆ καὶ*
τραβιῶν κόν. κίμινδρο καὶ πατριῶν καὶ κό-
καςτα ὅποτε γίνεται ὁ ἀποχωρισμὸς.....
... Ψυχρὸν ἵσταται καὶ χιτὰ καὶ ὑμικρισμα καὶ
... χιτὰ καὶ ὄστρια.....

- 6) Ἀφοῦ διὰ τοῦ λιχνίσματος (ἀνεμίσματος) ἀποχωρισθοῦν τὰ ἄχυρα,
 πῶς γίνεται ἡ διαλογή τοῦ καρποῦ ἀπὸ τὰ μετ' αὐτοῦ παραμείναντα,
 χονδρὰ τεμάχια τῶν σταχύων (τοὺς κοντύλους, κόμπια κ.ἄ.) ; ... *Με-*
ταῦτες μίαι ἢ δύο χροαῖες συνεπιφανῶν ἐ-
παύω 5. ἑξαφραῖ ἑξαφραῖ 7. καὶ κασάφα καὶ
μένει καὶ σιτάρη πὰν μετὰ κίμινδρο καὶ κίμινδρο
καὶ γίνεται καὶ καθαρίσθαι
 Γίνεται τοῦτο κατὰ τὸ ἀνέμισμα ἀπομακρυνομένων τῶν ξένων αὐτῶν
 ὑλῶν ὑπὸ γυναικὸς διὰ σαρῶθρου, ἢ δι' ἄλλων μέσων, ὡς π.χ. κοσκί-

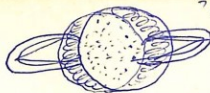
ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

νων μετὰ ὅπας διαφόρων μεγεθῶν π.χ. μετὰ τὸ κόσκινον τὸ καλούμενον
 κατὰ τόπους: βολίστρης, δερμόνι, δορμόνι, δριμόνι, ρεμόνι κλπ.

Ἐργαζείν χωριστὸς
ἐδωκεν ὁμηγερέων
ἀπὸ καὶ ἐχέον καὶ
ἔφην ἕψαι.

(Περιγράψατε λεπτομερῶς τοὺς ἐν χρήσει παλαιότερον (ἢ καὶ σήμερον) τρόπους χωρισμοῦ τῶν κόκκων τῶν δημητριακῶν ἀπὸ τὰ ἄχυρα καὶ τὰς ἄλλας ὕλας. Ἰχνογραφήσατε δὲ ἢ παραθέσατε φωτογραφίας τῶν ἐν χρήσει ἐργαλείων καὶ σκαυρῶν.)

ὡς τὸ σῶρον... καὶ φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...

†) Ὅταν ἐτοιμασθῇ, ὡς ἀνωτέρω, ὁ καρπὸς σχηματίζεται εἰς σῶρον; Μὲ ποῖον ἐργαλεῖον σωρεύεται; Χαράσσεται ἐπὶ τοῦ σῶρου σταυρός; Πῶς χαράσσεται καὶ ποία ἡ μορφή του. Μήπως ἐμπηγνύεται κατόπιν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ σῶρου τὸ ἐργαλεῖον τοῦ λιχνίσματος (θρινάκι, φτυάρι), ἐπακολουθεῖ δὲ καὶ προσκύννησις καὶ ἀσπασμὸς τοῦ σῶρου ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ;

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

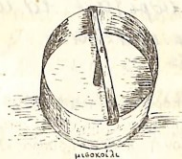

8) Ἀλλὰ ἔθιμα προτρεῖ νὰ μεταφερθῇ ὁ καρπὸς (σίτος, κριθή κλπ.) εἰς τὴν ἀποθήκην. ...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...
...καὶ... φανερὸν... ἐκαστὸν... καὶ μισοκτῶσαν...

γ'.1) Ποῖαι ὀφείλαι πρὸς τρίτους ἔπρεπε νὰ καταβληθοῦν εἰς εἶδος ἀμέσως εἰς τὸ ἁλώνι· π.χ. ἡ δεκάτη, κοινῶς δεκάτισμα. Ποία ἦτο ἡ συνήθεια. Ἦρχετο ὁ δεκατιστὴς εἰς τὸ ἁλώνι; Μὲ ποῖον μέτρον (δοχεῖον) ἐγένετο ἡ μέτρησις τοῦ σίτου, τῆς κριθῆς κλπ., διὰ τὴν εἴπραξιν ὑπὸ τοῦ δεκατιστοῦ τοῦ «δεκάτου». (Σημειώσατε τὸ ὄνομα τοῦ μετρητοῦ, τὴν

χωρητικότητα του εἰς ὀκάδας, εἰς κοιλὰ κλπ., παραθέσατε δὲ καὶ ἰχνο-
γράφημα αὐτοῦ· βλ. κατωτέρω σχετικὰς εἰκόνας).....

..... *Εἰς τοὺς ἀγρὸν δὲ θεμελιωστικὴν ἔπαιρνε*
καὶ θεμελιωστικὴν μὲν καὶ ντενεκέ... βαίρων 15
θεμελιωστικὴν.....

μυσοκόλλι

κούτλος

2) Ποῖα ἄλλα βάρη κατεβάλλοντο εἰς εἶδος εἰς τὸ ἄλωνι ;

- α) τὸ παπαδιάτικο,
- β) τὸ ἀγροφυλακιάτικο,
- γ) τὸ γυφτιάτικο,
- δ) τὸ ἄλωνιάτικο κλπ.

Σημειώσατε τὰ ἐν χρήσει παλαιότερα μέτρα τῶν δημητριακῶν (ὄνομα, χωρητικότης, σχῆμα, καὶ παραθέσατε ἰχνογραφήματα ἢ φωτογραφίας αὐτῶν)

..... *Δὲν κατεβάρηθη καὶ κατένευε ἀπὸ τοῦ*
παρατινάτω βαίρων -

ντενεκέ σου
χρησιμοποιῶνται

3) Ποῦ ἀπεθηκεύετο κατόπιν ἡ παραγωγή (ὁ καρπὸς) ὑπὸ τοῦ γεωργοῦ ἐντὸς τῆς οἰκίας (εἰς ποῖα δοχεῖα) ἢ εἰς ἀγρούς ἐντὸς εἰδικῶν λάκκων ; (Σημειώσατε λεπτομερῶς εἰς ἐκάστην περίπτωσιν τὰς σχετικὰς συνηθείας)

..... *Δὲν βαίνειν καὶ ἀπὸ τὰς*

4) Τὸ ἄχυρον ποῦ ἀπεθηκεύετο. Εἰς ἀποθήκην (ἀχυρῶνα) ἐντὸς τοῦ χωρίου ἢ εἰς τὸν ἀγρὸν καὶ παρὰ τὸ ἄλωνι . Πῶς ἐγίνετο ἡ ἀποθή-

ΚΕΥΣΙΣ ΕΙΣ ΤΗΝ ΎΠΑΙΘΡΟΝ ; ... *Μέθοι εκίν ἀκυρῶνα.*

- 5) Πῶς ἐγένετο (ἢ γίνεται) ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ
θερισμοῦ ἀπὸ τοῦς καλυτέρους στάχυς ἢ μετὰ τὸ ἀλώνισμα ; ...

*Ἐπὶ πρὸ καὶ δευτέρου χωρίου καὶ μακρό-
τερα καὶ μεγαλότερα ἐτάχθη.*

- 6) Μήπως ὅπου γίνεται ἡ διαλογὴ τοῦ σπόρου πρὸ τοῦ θερισμοῦ κατα-
σκευάζεται τότε ἢ μετὰ τὸν θερισμὸν πλέγμα (πλεκτὴ) ἐκ σταχύων,
τὸ ὁποῖον ἀναρτᾶται εἰς τὸ εἰκονοστάσιον ἢ ὅπισθεν τῆς θύρας κλπ ; ..

*Αἰτῶν δὲ ἐκκαθαροὺς κρεμαῖδας πλέγμα ἀπὸ σταχύων
καὶ φέρονται ἐκ τῶν χτένων, ὅτε σχῆμα ἐκκρεμαίνου. Τὸ κρε-
μαῖδας εἶναι χρόνον γὰρ καὶ ὅτι καὶ τὸν ποσὸν καὶ ἀπόθεν
Πῶς λέγεται ἡ πλεκτὴ αὕτη ; Ποῖον τὸ σχῆμα τῆς πού φυλάσσεται.
πρὸς ποῖον σκοπὸν καὶ ἐπὶ πόσον χρόνον ; .. *τῶ χρόνῳ*
*Ἐξήσαν χτένα καὶ ἡσαν κεκρεμαίνου.**

Δ'. ΕΤΗΣΙΑΙ ΠΥΡΑΙ

- α'. 1) Κατὰ ποίας ἡμέρας τοῦ ἔτους λαμβάνει χώραν κατ' ἔθιμον εἰς τὸν
τόπον σας ἀναμμα φωτιάς εἰς τὸ ὑπαίθρον. (Π.χ. παραμονὴ Χριστου-
γέννων, ἑσπέρas 23 Ἰουνίου (Κληδόνου), Ἀποκριές, πρώτη Μαρ-
τίου, Πάσχα (κάψιμο τοῦ Ἰούδα), ἑσπέρas τῆς 31 Αὐγούστου κλπ.)

*Στις ἀποκριές καὶ δευτέρα ἡμέρα
καὶ κυριακὴ καὶ ἀποκριὰ.*

Εἰς ποίας ἡμέρας, ποῖαν ὥραν καὶ εἰς ποῖον μέρος ; ..

*Στις 8-9 μ.μ. ἐκίν σφατεῖαι τοῦ
χωριού.*

2) Πώς λέγεται ἡ φωτιά αὐτή; (π.χ. φανός, ἀφανός κλπ.).....

.....*ἔχονταν μπαμπούνα*.....

β'. 1) Ποιοὶ ἀνάπτουν τὴν πυράν· παιδιὰ, ἡλικιωμένοι, ποῖος ἄλλος;....

*Ἄναβαν καὶ παιδιὰ. Ἦλ' ἤβαν διπὸ καὶ σπίκαι
μαὶ εἶναι ἔδρω αὐτὰ, οὐκ εἶναι*.....

2) Ποῖος ἢ ποιοὶ συλλέγουν τὰ ξύλα, θάμνους κλπ. διὰ τὴν πυράν.

Τὰ κλέπτουν; "Αν ναί, ἀπὸ ποῖον μέρος;.....

*Ἦλ' παιδιὰ καὶ ἤβαν καὶ εὖ εἶχαν
μαὶ ξύλα ὅπως ἦλ' ἤβαν περισσότερα*.....

3) Πώς γίνεται ἡ συγκέντρωσις των. (Περιγράψατε λεπτομερῶς)

*Ἦλ' παιδιὰ συγκεντρύναν καὶ ξύλα σὲ
μακαρίζε. Ἦλ' οὐκ εἶναι καὶ πύλα μνη-
στοκαὶ πύλα καὶ εἰν μετὰ ξύλα
μακαρίζε.*.....

γ'. Ποῖαι αἱ συνήθειαι εἰς κάθε τόπον διὰ κάθε πυράν;

1) Προσευχαί, διάφοροι ἐπικλήσεις, ξορκία, ἄσματα, κρότοι, θόρυβος.
Καταγράψατε τὰ σχετικὰ κείμενα.....

*Μετὰ τὸ ἀναμμεῖν τὴν φωτιάν πύ-
λασαν πάντα ἀπὸ τὴν φωτιάν γιὰ καὶ
φύγον οἱ φύγοι*.....

2) Πηδήματα, χοροὶ γύρω ἀπὸ τὴν πυράν. (Περιγραφή λεπτομερῆς)

*Χορεύαν ἐντὸς καὶ φορεσκειαν
καὶ μακαρίζε.*.....

- 3) Τί καίονται εἰς τὰς πυρὰς αὐτάς· (κάψιμον τροχοῦ ἀμάξης, λουλουδιῶν τοῦ Μάρτη, τοῦ στεφάνου τῆς Πρωτομαγιάς κλπ.)

Δέν γίνονται καί κελεύει

- 4) Καίονται (ἢ ἐκαίοντο) ὁμοιώματα· π.χ. κατὰ τὸ Πάσχα ὁμοίωμα τοῦ Ἰούδα· (περιγράψατε λεπτομερῶς)

Δέν γίνονται καί κελεύει

- 5) Παραθέσατε λεπτομερῆ περιγραφὴν τοῦ ἐθίμου εἰς τὸν τόπον σας

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Πρὸς

τὸ κέντρον Ἑρευνῆς τῆς Ἑλληνικῆς
Γεωγραφίας τῆς Ἀκαδημίας
Ἀθηνῶν.

« Διὰ τοῦ κ. Ἐπιμελητοῦ Δημο-
τικῶν Σχολείων Φυλίδος ».

Θέμα:

Εἰς Ἑθνεύς

“Ἐκθέσεις τῆς ἐπ’ ἀριθ. 55.584/
22-5-1969 Διαταγῆς τοῦ Υπουργείου
Ἑθνικῆς Παιδείας”.

Εἰς Ἐκθέσειν τῆς ἐπ’ ἀριθ. 55.584 / 22-5-1969 Διαταγῆς τοῦ
Υπουργείου Ἑθνικῆς Παιδείας, φερ-
ομένην ἐν τῇ ν. ἀποφάσει ὑπὸν
συμπληρώσεως ἑξαετίας φοιτήσαντι διὰ
πρωτοβάθμια ἑργασία καὶ κατ’ ἐν-
δοχὴν διδασκόμεναι ἰδιαίτερον τετρα-
δίου περιλαμβάνοντος φετομερῆ
περιγραφὴν τοῦ γεωγραφικοῦ βίου δι-
πλ. τῆς προεκλογικῆς διὰ τὴν ἀπο-
ρὰν τῶν διημεριολογίων μέχρι τοῦ
ἑξαετηρίου καὶ τῆς ἀποδιδάσεως
ως αὐτῶν.

Ἐν Λευκοφείᾳ τῇ 31-1-1970.

« Ο Διευτὴς τοῦ Σχολείου

ΠΕΤΡΙΑΝΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ

Χειρόγραφον

εν δεχόμενος διὰ τοῦ σκεπτικῆς
μέθης περιγραφὴν καὶ γεωγραφικὴν βίαν ἀπὸ
τῆς προεκδομῆς διὰ τὴν σποράν τῆς διμυ-
τρικῆς μέχρι καὶ σφαιρικῆς καὶ τῆς διλο-
γικῆς αὐτῆς.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

τὸ σικαίρι σὲ ἑκατὸν μίαις σπορίαις, ὅρμηκε μόνο
τὴν σπορίαν πού ἔχει τὸ σικαίρι σπορισμένο.

Ἔβρινε ὁ γεωργὸς σικαίρι πρῶτα γιὰ μιὰ σπορίαν
καὶ ὅχι σὲ ὀφιο τὸ στέμμα γιὰ νὰ μὴν προβαίνουν
καὶ μολβαθοῦν τὰ μυρμηκία καὶ ἀφανροῦν ἔτσι
τὸ σπόρο. Καὶ τὸν ἴδιο χρόνο ἔσπερνε καὶ εἰς
ὀφιο σπορίαις τῶν ὀφίων στερμακίωσι. Ὅταν ἐβρέ-
νε ἓνα στέμμα τὸ σβάρνιζε μὲ κύστην σβάρνα. Τέλος
τραβοῦσε δύο σφάγια στὴ μέση γιὰ νὰ μαφεύεται τὸ
νερὸ τῆς βροχίης καὶ νὰ μὴν χορταῖ τὸ χωράφι ὅταν
βρέχι. Ἰὲ καὶ δύο σπορίαις καὶ στὸ διαότυμα πού ὁ
γεωργὸς ρίχνει τὸν σπόρον βάφει καὶ κρῶνε τὰ ἴδια
μορφῆς, εὐθὺς καὶ χόρτα. Ἰὲ καὶ ἔσπερνε 3-4 δέκα-
ῖνα στερμακία καὶ ἄλλα.

Ὅταν ἐπεφύωνε καὶ ἐδοιμαζόταν νὰ φύγῃ, ἔ-
παινε τὸ σκαυρὸ του κρεῖς γορεῖς εὐχαριστικῶς
ἔτσι τὸν θεὸ πού τὸν ἐβοήθησε σκίμ Τουφεῖά του.

Ἦν ἴδια ἐργασίαι ἔμαμε καὶ μὲ τὰ ὀφιο ὀ-
μυκισμαί.

Μόλις φύτρωναν καὶ μεγαλύναν φυτόις, εἰς
αὐτομένα ἀπὸ τὰ σκαυρὰ ἔβαν ποττὰ μπόλια
<ἱψόνα> γιὰ τὰ ἴδια δὲν ὑπάρχον φάρμακα, καὶ
μοσίφανε (περίφανε) ἐπειδὴ δὲν ἔβαν ἀλλόδοι καὶ
τὰ χραιομυκισμοῦσαν γιὰ κύκλο σκαυρὰ.

Τὰ μπόλια προῖοναν περισσότερο σὲ βροχερὰ χρόνια.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Σκύν ξέρα δὲν προΐεναν καὶ προΐενε μόνον κα-
νινοὶ καὶ σκαῖρι.

“Ὅταν τὸ σκαῖρι ἢ ὄψο θυμωρεμένο ἔχδανε
στό κηροδέρει (ὅποτε ἔχει μαρμελερ ὄψο β. μαρμελ),
ἀρχίξε ὁ δερτορεός.

Θερτορεός:

“Ἄνδρες καὶ γυναῖκες, μόρις θυμωρεντε ἀρχίξαν καὶ
δερίξαν, γιατί οἱ δερτοκαὶ συνήδως ἔμεναν σκαί
κηροίγια, ἐπειδὴ ἦσαν μαρμελὴ καὶ κηροίγια, καὶ
περισσότερα κοίταχτοκοι. Ἐπαίξαν ἀράδες μύπου
3 εἰς 6 μέτρων γιὰ 2 ὅκρια καὶ δερίξαν πρῶτα
αὐτὰ καὶ ἀράδα. Μόρις γερίξε ἢ παλαίρη, καὶ ἔβαλαν
σὲ ραεσι καὶ ἔσχυμαρτες. Ὅταν τεδείονε
ἢ ἀράδα εἶας ἔσχυμαρτες (ἔσχυμαρτες) πού καὶ ἔμαρταν
ἀπὸ τὸ ἴδιο καὶ σκαῖρι, πού καὶ ἔβαλαν τὸ πρῶτὸ μὲ τίς
ρίξες πού ἔχεν μαρμελὴ ἢ εἰς δὲν ἔχδαναν ἔβα-
λαν ξέρα καὶ τὸ βρέχανε μὲ νερό” καὶ εἶας ἢ δύο
ἔβαλαν σὲ κηροίγια τίς ἀρμαφίε καὶ εἶας, ἐπὶ
δερτοκός καὶ ἔδανε καὶ ἔμαρτε καὶ δερτοίγια.

Τὸ ἴδιο γινέταν καὶ μὲ τίς ὄψες ἀράδευμαί
ὅταν κίφωντε τὸ κηροίγια μάρμελαν καὶ δερτοίγια
σὲ σκαῖρες (ἔσχυμαρτες). Συνήδως σὲ καὶ δὲ δερτο-
κός ἔμαρταν καὶ μὲ σκαῖρα. Τὰ ἔμαρταν σκαί-
ρες γιὰ τοὺς μὴν καὶ περάξῃ ἢ βροχί.

Ἀφωτορεός:

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Στις 12-15 Αυγούστου άρχισε ο έμφανισμός. Με
 τα ίδια μετέωρα και θερμά από άφύνη. Έπει
 έφτασε περίπου 200 έως 250 θερμά και τα
 άρχισαν από άφύνη αφού πρώτα έσείρασαν
 τα άφύνη. Έφτασε και βόδια ή τα άφύνη σκίη
 έμειναν και την κρανύσαν γύρω-γύρω σ' όλο
 το άφύνη και με τα παύματα άποχωρίζονταν
 τα σικάρι από τα μπασιμα (σκάκια) και
 έπλεγε καιν. Μετά τα ίδια έπλεγε ήσαν έφτα-
 ρένα και βόια σε ήστα μέρα π.χ. σκίη σκάκι.

Έν συνεχεία όλο το μήνα τα μαίνα σε
 μια μεγάλη καιν (σκάκι) σκάνομα καιν
 15 μέτρων με τον σκάκι. Κατά την άφύνη από
 που φεύγει ο άφύνη 5-6 άφύνη με ήφύνη
 ήφύνη άφύνη από το ένα μέτα (το μέτα) και ήφύνη
 ήφύνη από το άφύνη ήφύνη ήφύνη το μέτα. Έτσι
 άποχωρίζονται το άφύνη από το σκάκι. Το άφύνη
 ήφύνη ήφύνη και για δεύτερη φορά γιατί με
 το πρώτο ήφύνη ήφύνη ήφύνη ήφύνη με
 το άφύνη. Μετά με τον σκάκι ήφύνη ήφύνη
 ήφύνη ήφύνη το άφύνη σκίη ήφύνη.

Τα ήφύνη ήφύνη το σκάκι μαζί με τα
 ήφύνη και ήφύνη και ήφύνη από άφύνη.
 Έφτασε τα ίδια σκίη ήφύνη και ήφύνη
 περίπου 2 ήφύνη ήφύνη ήφύνη. Με τις ήφύνη

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

ἔζητοι μαίφεναι τὰ μικροπαισμένα σκάκινα πρὸς τὴν
 αἰψήν, ὥστε καὶ περὶ αὐτῆς καὶ παῖδι ὁ υἱομυθῶς γινώσκει
 καὶ μὴ μείνην ἥτοκα.

Ἐβυάζαν καὶ ἦσαν καὶ ἐφινδύρουναν καὶ
 υἱομυθῶς. Μετὰ μαίφεναι τὸ μῦθον πρὸς φῶτα σ
 < αὐρῶ >

Δύο ἄκοροι καὶ δύο δειπαστοὶ μετὰ γυναικίαν, μετὰ
 εὐαφιστομένην γυναικίαν, ὁ εἶπεν ἀπὸ τῆς μετὰ μερίαν
 καὶ ὁ ἄλλος ἀπὸ τῆς ἄλλης εἰπάσαν τὸ σκάκι
 πρὸς τὴν πλευρὰν πού γινώσκουσιν ὁ ἄλλος λοιπὸν
 πρὸς καὶ νοτιά. Μετὰ αὐτὸν χρόνον χωρὶς τὸ σκάκι
 καὶ ἀπὸ τῆς μετὰ μερίαν τὸ σκάκι ὅμως εἰπάσαν
 εὐαφιστομένην γυναικίαν. Πάλιν ἀπὸ εὐαφιστομένην
 γυναικίαν μετὰ καὶ εἰπάσαν τὸ σκάκι, ἕως ὅτου
 ὑπάρχοντες τὸ δειπνῶν καὶ τὸ μακάρι, καὶ ὁ ἄλλος
 ἔφηνε μετὰ καὶ ὑπάρχοντες μετὰ σκάκι καὶ σκάκι.

Ἐπει δὲ οὐκ ἔμελλε μετὰ καὶ μακάρι σκάκι.
 Ἐπει δὲ οὐκ ἔμελλε μετὰ δειπνῶν καὶ εὐαφιστομένην
 καὶ ἦσαν γινώσκουσιν. Ἐπει δὲ οὐκ ἔμελλε μετὰ καὶ
 εὐαφιστομένην μετὰ γυναικίαν καὶ μετὰ μερίαν καὶ
 ἦσαν ἀναπαύοντες μετὰ γινώσκουσιν, καὶ περὶ αὐτῆς
 ἀπὸ μετὰ μερίαν καὶ μετὰ παῖδι ἀπὸ
 τῆς δειπνῶν ὥστε ἔμελλε καὶ μακάρι σκάκι.

Τὸ μετὰ μερίαν καὶ εὐαφιστομένην ἀναπαύοντες
 καὶ ἦσαν γινώσκουσιν μετὰ καὶ δειπνῶν.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

Τὸ μαδαρό σκαρὶ μαζί, δὲαν χέριμα δ
 αἰμιπορὸς, μὲ κα χειρμαί εργαζέται δὲχρῶνται
 στο σπίτι. Τὸ σκαρὶ μὲ κα γαίμα ἔχον θεωρεῖται
 για γὰ κα ἀρπάρια (ἀποδύμα). Πρὸ τοῦ ὅμως
 βάραν τὸ σκαρὶ ἐκὸ βερμαί ἔβρεχαι κα
 ἀρπάρια μὲ νερό που ἔχε κίμ μυρωδιά ἐκὸ τοῦ
 φουδῶ τοῦ φουδῶν ἀρπάρ ἐκὸ τοῦ χρεσ-
 τῶ δ. Ἀπὸ σκίμμε ἔβαφαν τὸ σκαρὶ στο
 ἀρπάρια. Μεκὰ τὸ χέρος κίμ ἀποδύμασεως
 δ χειρμὰς ἔβρεχαι τὸ ἔξω. Ἀπὸ μὲ γειά
 κα τὸ γάρμ καὶ καὶ χρόνον δ θεός
 κα μὰς ὄντω περισσότερο.

Ἀναφέρουσα μεταρ-
ρυθμίσεις που ἔχουν γίνει κατὰ τὴν
περίοδον 1921-1968.

Μέχρι τὸ 1920 εἰσῆλθαι τὰ ἔξω
 χειρμαί εργαζέται:

Τὸ μικρότερο ἑστῆμα σκαρὶ.

Τὸ μικρότερο σιδερένιο ἀξέρι που φουδῶνται
 καὶ σκαρῶνται.

Ἡ ἑστῆμα σκαρὶ.

Τὸ σκαρὶ

κόστος

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ

μπαζαίς <κομπούρι>.

φινέρ

λουράνα

δράπαν σιδερένιο

χιάσμα

σίρκης

διμείνα

Μετά το 1921 εισήχθη το διπλο σιδερένιο
και ο σιδερένιος οβάλος.

Όσοι και δίπλα παλαιότερα επί σειράν έτών.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

Αρχαία:

ΑΘΗΝΩΝ

το 1953 η αβαντοτική μηχανή.

το 1956 το τρακτέρ

το 1950 η δερτοτική μηχανή

το 1956 η δερτοσφαινοτική μηχανή

το 1962-63 η αβαντοτική πρέσα

το 1964 η σπαρτική θυμωτική.

ΑΚΑΔΗΜΙΑ

ΑΘΗΝΩΝ